МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра методики викладання іноземних мов і світової літератури
Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням

ВІДЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Відень, Австрія)

КІЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КРІСТІАНА АЛЬБРЕХТА (Кіль, Німеччина)

ЄВРОПЕЙСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОСВІТИ (Брюссель, Бельгія)

МІЖНАРОДНИЙ МЕТОДИЧНО-ОСВІТНІЙ ЦЕНТР
DINTERNAL EDUCATION* (*PEARSON EDUCATION*) *UKRAINE

МАТЕРІАЛИ

VI (X) Міжнародної науково-практичної конференції

«ТЕОРІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ»

УДУ імені Михайла Драгоманова

30 жовтня 2024 р.

КИЇВ – 2024

УДК 371.3:811.161.1.+82
Т 11

Рекомендовано до друку
науково-методичною радою
факультету іноземної філології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол №4 від 19 листопада 2024)

Редакційна колегія:

ЛЕМІШ Н.Є.	доктор філологічних наук, професор;
НІКОЛАЄНКО В.В.	кандидат педагогічних наук, доцент;
БЛИНОВА І.А.	кандидат філологічних наук, доцент;
БРЕСЛАВЕЦЬ Н.О.	кандидат педагогічних наук, доцент;
ВІТЧЕНКО А.Ю.	кандидат педагогічних наук, доцент;
ХИЖУН Я.В.	кандидат філологічних наук, доцент;
ВДОВИЧЕНКО Л.Ф.	старший викладач;
ВОЗНЮК Л.А.	старший викладач

Т 11 **Теорія і технологія іншомовної освіти:** матеріали VI (X) Міжнародної науково-практичної конференції 30 жовтня 2024 р. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 106 с.

ISBN 978-966-931-311-9

Збірник присвячений актуальним проблемам методики викладання іноземних мов у вищій та середній школі. Розглядаються різні аспекти сучасних лінгвістичних досліджень.

Призначений для викладачів вищих навчальних закладів, науковців, студентів-філологів.

УДК 371.3:811.161.1.+82

ISBN 978-966-931-311-9

© Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, 2024

наприклад, використання детективних історій є ефективним для розвитоку мислення. Викладач розповідає студентам початок детективної історії, а потім пропонує декілька варіантів кінця або результат історії. Студенти мають проаналізувати ситуацію, розвинути перебіг подій так, щоб логічно дійти до пропонованого кінця. Потім викладач читає всю історію від початку до кінця, а студенти порівнюють свою історію зі зразком, що розвиває стійкість уваги, а також гнучкість і критичність мислення.

Вправа, яка може бути використана для закріплення та повторення лексичних одиниць будь-якої теми, називається "Bingo!". Воно розвиває у студентів стійкість та розподіл уваги, а також перемикання уваги в ускладненому варіанті. Наведемо приклад гри, яка проводилася нами щодо неправильних дієслів у минулому часі (Past Simple). Викладач роздає студентам картки зі списком слів. Потім він читає слова, а студенти, почувши слово, мають його викреслити. Якщо у студента всі слова викреслені, він каже слово Bingo!. Коли викладач закінчує читати слова, студенти мають викреслити всі слова. Якщо на картці залишилися лексичні одиниці не викреслені, це означає, що студент неуважно слухав і пропустив слово. В ускладненому варіанті викладач читає слова в даний час або рідною мовою.

Таким чином, ми зупинилися лише на кількох прикладах цілісної роботи, метою якої є підвищення ефективності засвоєння іноземної мови з урахуванням індивідуальних психологічних особливостей студентів.

Література

1. Зеленін Г.І. Психологічні механізми вивчення іноземної мови. *Особистість, суспільство, закон: психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання*. Харків, 2017. С. 34–35.

2. Лозова О.М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови. Навчально-методичний посібник. Київ, 2010. 143 с.

Вдовиченко Л. Ф.
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна)

УПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ (CLIL) ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Понад тридцять років мовна політика Європи наголошує на необхідності сприяння плюрілінгвізму (багатомовності), коли з раннього віку усі громадяни Європейського Союзу володіють принаймні двома іноземними мовами. Процес інтернаціоналізації європейських університетів, що зумовлений Болонським процесом, створив передумови для розвитку явища мультикультуралізму. Це явище, яке зараз широко поширене в сучасних суспільствах, має стати стимулом

для установ, які займаються комунікацією та відносинами з громадськістю, соціальною політикою та освітою, щоб різноманітність, що виникає внаслідок співіснування різних культур, могла стати причиною розвитку культурної ідентичності особистості.

Предметно-мовне інтегроване навчання (англ. Content and language integrated learning (CLIL)) – стало потужною концепцією в освіті в Європі. Майже всі європейські країни включили цю методику у свої шкільні системи: деякі пропонують навчання типу CLIL на добровільній основі, інші зробили це обов'язковою частиною свого навчання. Наприклад, у Італії CLIL є обов'язковим у середній освіті [3].

Викладання предмета, інтегрованого з іноземною мовою (CLIL), вважається особливо ефективною методологією, оскільки окрім переваг на лінгвістичному та комунікативному рівнях, воно також має кілька позитивних ефектів з когнітивної та культурно-соціальної точки зору. У CLIL мова не є об'єктом навчання, а інструментом для мислення та самовираження в інших дисциплінах. Мислення іноземною мовою та використання її для вивчення іншої дисципліни сприяє розвитку складних когнітивних навичок.

У 1994 році у фінському Університеті Ювяскюля (Jyväskylän yliopisto) Девід Марш вводить термін *предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL)*. Він зазначав, що CLIL стосується ситуацій, коли предмети викладаються іноземною мовою, переслідуючи досягнення подвійної мети, а саме: вивчення змісту та одночасне вивчення іноземної мови. CLIL розглядає вивчення іноземної мови як засобу оволодіння іншими предметами, що в свою чергу забезпечує формування у того, хто навчається, потреби в навчанні, що дозволяє йому переосмислити і розвинути власні здібності у комунікації, в тому числі і рідною мовою [1].

Виокремлюють три моделі предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL):

м'яка (soft, language-led), що спрямована на лінгвістичні особливості спеціального контексту;

жорстка (hard, subject-led), у якій 50 % навчального плану предметів зі спеціальності вивчаються іноземною мовою;

часткового занурення (partial immersion), яка займає проміжне положення, і використовується, коли деякі модулі з програми зі спеціальності вивчаються іноземною мовою.

Насьогодні використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) в основному поширене в країнах Західної Європи (Бельгія, Франція, Німеччина, Італія, Іспанія, Чехія, Польща, Фінляндія, Естонія, Литва та інші).

Сутність методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) виражається в так званому принципі «4С»:

1) зміст (Content): головне завдання навчання – це засвоєння змісту дисципліни, формування знань, умінь та навичок, передбачених навчальною програмою;

2) спілкування (Communication): освоєння необхідного мовного матеріалу і його використання для навчання через спілкування іноземною мовою, що

передбачає активну роль студентів в такому навчальному процесі, де нові знання не надаються в готовому вигляді, а «конструюються» через спільну діяльність і спілкування викладача і студента, студентів між собою, при цьому відбувається сприйняття і відтворення іноземної мови в усіх її видах (слухання, читання, говоріння та письмо);

3) пізнання (Cognition): розвиток розумових здібностей вищого порядку і навичок ефективного навчання;

4) культура (Culture): формування міжкультурної чутливості, здатності дивитися на людей, речі та явища крізь призму іншої культури, що є необхідним для ефективної міжкультурної комунікації та адаптації в сучасному світі [2].

У своїй праці німецький дослідник Leisen пропонує сім стандартних стратегій, які можуть сприяти інтегрованому вивченню змісту та мови під час взаємодії з викладачем, і, які викладач повинен застосовувати в аудиторії з метою засвоєння змісту дисципліни:

- повторення та активація попередніх знань;
- збирання ознак та властивостей, їх опис;
- формулювання гіпотези та висловлювання ідей і припущень;
- пояснення термінів, правил та законів;
- допомога студентам у розумінні проблеми, цілі та завдання;
- керівництво студентами у формуванні когнітивних процесів;
- розробка узагальнення [5].

На думку Beacco, незважаючи на дидактичні відмінності між дисциплінами, когнітивно-лінгвістичні набуття стануть можливими, якщо чергування методів будуть свідомими та стратегічними. Це стає можливим, завдяки тому, що ці заняття, мають спільні вербальні формати спілкування, які структурують різні моменти. Він пропонує наступні форми спілкування в класі:

презентація вчителя: вчитель говорить сам, а учні знаходяться в ситуації слухання і не втручаються або майже не втручаються (наприклад, запит на роз'яснення);

презентація зі взаємодією: у презентацію включені запитання до студентів, на які вчитель знає відповідь і чекає її. Тоді обмін набуває класичної форми: питання; відповідь учня; оцінка відповіді вчителем;

колективні обміни: вони спрямовані не на передачу знань, а на обговорення значення того, що обговорюється на уроці. Ці обміни нагадують звичайні розмови. Цей формат спілкування дозволяє учням переходити від звичайних знань до наукових;

взаємодія між учнями: це стосуються завдання, яке необхідно виконати. Якщо останнє включає вербальний вимір (відповідь на запитання, написання письмового звіту про експеримент тощо), обмін стає металінгвістичним;

презентації одного або кількох студентів: часто проводяться з використанням застосунків Power Point або Canva, вони представляють собою організовану демонстраційну діяльність та базуються на консультаціях із відповідними та надійними джерелами, які презентуються. Це форма підходу наукового дискурсу;

ведення нотаток учнями, що відповідає дуже особистим стратегіям (наприклад, нотатки, зроблені посиланнями);

читання посібника або професійних текстів (наприклад, таких, які доступні в Інтернеті), які опрацьовуються з метою вивчення та запам'ятовування, і, які можуть супроводжуватися конспектуванням;

написання письмових текстів: наприклад, резюме, CV, листи та інше [4].

Отож, методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) має безліч переваг під час вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням: мотивація студентів до навчання, засвоєння нових лексичних одиниць та термінів, спонукання до творчої діяльності, вивчення нових граматичних конструкцій, удосконалення іншомовної компетенції та формування знань і вмінь з того чи іншого предмету з метою використання їх у майбутній професійній діяльності.

Література

1. Вдовиченко Л. Ф. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання. The materials of XIII International scientific and practical conference *«Innovative Scientific Research: Balance of Theory and Practical Application»* (March 6-8, 2024) Brussels, Belgium. International Scientific Unity, 2024. С. 177-179.

2. Сальник І. В. Підготовка англомовного вчителя фізики: проблеми інтеграції фахового і мовного навчання. *Збірник наукових праць Кам'янець Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна.* 2018. Випуск 24. С. 30-33.

3. Apostolo, Sandra. La méthodologie CLIL-EMILE dans les classes d'histoire en Italie: évaluation, autoévaluation et co-évaluation entre pairs. *Linguistique.* COMUE Université Côte d'Azur (2015 - 2019); Università degli studi (Gênes, Italie), 2019.

4. Beacco, J. Un «choc en retour» des enseignements en français (EMILE/CLIL) sur les enseignements de français langue étrangère (FLE)?. *Revue TDFLE*, 2019.

5. Leisen, J. *Handbuch Sprachförderung im Fach – Sprachsensibler Fachunterricht in der Praxis.* Bonn: Varus Verlag. 2010. p. 105.

Вітченко А.Ю.
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(м. Київ, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ БЛОГІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Актуальність дослідження. Використання блогів може бути ефективною технологією для формування мовних компетентностей учнів старшої школи. За допомогою блогів учні зможуть практикувати читання, письмо, а також розвивати критичне мислення та комунікативні навички.

Питання використання блогів на уроках іноземної мови у школі та у ЗВО досліджується багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими: Буранова А. [2];